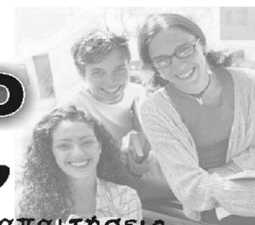

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Α. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 24 Ιανουαρίου 2026

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλης, Ηθικά Νικομάχεια, Β1, 1-4, 1103a14-b2

Διττῆς δὴ τῆς ἀρετῆς οὐσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἠθικῆς, ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὔξησιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται καὶ χρόνου, ἡ δ' ἠθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους. Ἐξ οὗ καὶ δῆλον ὅτι οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται· οὐθὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον ὁ λίθος φύσει κάτω φερόμενος οὐκ ἂν ἐθισθεῖη ἄνω φέρεσθαι, οὐδ' ἂν μυριάκις αὐτὸν ἐθίζη τις ἄνω ῥιπτῶν, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἂν ἐθισθεῖη. Οὐτ' ἄρα φύσει οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειούμενοις δὲ διὰ τοῦ ἔθους.

Ἔτι ὅσα μὲν φύσει ἡμῖν παραγίνεται, τὰς δυνάμεις τούτων πρότερον κομιζόμεθα, ὕστερον δὲ τὰς ἐνεργείας ἀποδίδομεν (ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων δῆλον· οὐ γὰρ ἐκ τοῦ πολλάκις ἰδεῖν ἢ πολλάκις ἀκοῦσαι τὰς αἰσθήσεις ἐλάβομεν, ἀλλ' ἀνάπαλιν ἔχοντες ἐχρησάμεθα, οὐ χρησάμενοι ἔσχομεν)· τὰς δ' ἀρετὰς λαμβάνομεν ἐνεργήσαντες πρότερον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἃ γὰρ δεῖ μαθόντας ποιεῖν, ταῦτα ποιοῦντες μανθάνομεν, οἷον οἰκοδομοῦντες οἰκοδόμοι γίνονται καὶ κιθαρίζοντες κιθαρισταί· οὕτω δὴ καὶ τὰ μὲν δίκαια πράττοντες δίκαιοι γινόμεθα, τὰ δὲ σώφρονα σώφρονες, τὰ δ' ἀνδρεῖα ἀνδρεῖοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Η ηθική αρετή είναι αποτέλεσμα κυρίως της διδασκαλίας.
 2. Για να δούμε με τα μάτια μας, η φύση μας εξασφαλίζει πρώτα την αντίστοιχη δυνατότητα.
 3. Ο τρόπος απόκτησης μιας τέχνης είναι τελείως διαφορετικός από τον τρόπο απόκτησης μιας αρετής.
- β. Ποια παραδείγματα χρησιμοποιεί ο Αριστοτέλης για να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό «οὐθὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται»; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Ποια είδη αρετής διακρίνει ο Αριστοτέλης, σε ποιο μέρος της ψυχής ανήκει κάθε είδος και από ποιους παράγοντες εξαρτάται η ανάπτυξή του καθενός;

Μονάδες 10

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Ἀγησίλαος, 1.1-3

Στο έργο αυτό ο Ξενοφών εγκωμιάζει τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο τον Β΄, που βασίλευσε από το 399 έως το 360 π.Χ.

Γνωρίζω βέβαια πως είναι δύσκολο πράγμα να γράψει κανείς επαινετικό λόγο, που να ανταποκρίνεται στην αξία της αρετής και της δόξας του Αγησιλάου, ωστόσο πρέπει να το επιχειρήσω. Γιατί δεν θα ήταν δίκαιο ένας άνθρωπος, αν υπήρξε τέλειος, να μην αξιωθεί γι' αυτόν το λόγο έστω και κατώτερους επαίνους. Σχετικά λοιπόν με την ευγενική του καταγωγή τι πιο σημαντικό και όμορφο θα μπορούσε να πει κανείς από το ότι ακόμη και σήμερα θυμούνται αναφέροντας ονομαστικά τους προγόνους του με ποια σειρά κατάγεται από τη γενιά του Ηρακλή, όταν μάλιστα αυτοί δεν ήταν απλοί πολίτες, αλλά βασιλιάδες απόγονοι βασιλιάδων; Δεν μπορεί όμως να τους κατηγορήσει κανείς ούτε και γι' αυτό, ότι δηλαδή είναι μεν βασιλιάδες, αλλά δεν έχουν σημαντική πόλη. Αλλά όπως η γενιά τους είναι η πιο τιμημένη στην πατρίδα τους, έτσι και η πόλη τους είναι η πιο ένδοξη στην Ελλάδα.

Μτφρ. Π. Βλαχάκος & Γ.Α. Ράπτης

Αφού μελετήσετε το παραπάνω παράλληλο κείμενο κι αντλώντας στοιχεία από το αρχαίο διδαγμένο κείμενο, να εξηγήσετε τη διαφοροποίηση της αριστοτελικής αντίληψης περί αρετής σε σχέση με όσα αναφέρει ο Ξενοφών.

Μονάδες 10

B3. Να αντιστοιχίσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α του παρακάτω πίνακα με μία φράση από τη στήλη Β που συμπληρώνει ορθά το νόημά της.

A	B
1. Όταν ο Αριστοτέλης ήρθε στην Αθήνα για να σπουδάσει,	α. η Ακαδημία είχε αρχίσει να παρακμάζει. β. ο Πλάτων είχε αναθέσει τη διεύθυνση της Ακαδημίας στον Ηρακλείδη. γ. η Ακαδημία αποτελούσε σημείο συνάντησης σημαντικών λογίων της εποχής.
2. Η φιλοσοφική σχολή Περίπατος ιδρύθηκε από τον	α. Αριστοτέλη. β. Εύδοξο. γ. Θεόφραστο.
3. Ο Αριστοτέλης έφυγε για δεύτερη φορά από την Αθήνα,	α. επειδή αισθάνθηκε πως βρισκόταν σε κίνδυνο μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου. β. για να επιστρέψει στα Στάγειρα. γ. για να αναλάβει την αγωγή του Αλέξανδρου στη Μακεδονία.
4. Η αποφθεγματική φράση «Εὐδαιμονίη ψυχῆς καὶ κακοδαιμονίη» διατυπώθηκε από τον	α. Αριστοτέλη. β. Ηράκλειτο. γ. Δημόκριτο.
5. Από τα μέρη της ψυχῆς το ἐπιθυμητικὸν κατά τον Αριστοτέλη σχετίζεται με	α. τις αρετές που περιγράφουν τον χαρακτήρα του ανθρώπου. β. τη διατροφή. γ. τη φρόνηση.

Μονάδες 10

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου να γράψετε μία περίοδο λόγου στη Νέα Ελληνική, όπου η συγκεκριμένη λέξη να χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο κείμενο **αὔξησιν, ἔμπειρίας, δυνάμεις, ἐνεργείας, αἰσθήσεις**. Μπορείτε να τη χρησιμοποιήσετε σε οποιαδήποτε μορφή της (μέρος του λόγου, πτώση, αριθμό, γένος, ἐγκλίση, χρόνο).

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίου, Κατὰ Ἐρατοσθένους, 1 – 3

Ο Λυσίας κατηγορεῖ τον Ερατοσθένη ότι ως ένας από τους Τριάκοντα προκάλεσε τον φόνο του αδελφού του, του Πολέμαρχου.

Οὐκ ἄρξασθαί μοι δοκεῖ ἄπορον εἶναι, ὧ ἄνδρες δικασταί, **τῆς κατηγορίας**, ἀλλὰ παύσασθαι λέγοντι· τοιαῦτα αὐτοῖς τὸ μέγεθος καὶ **τοσαῦτα** τὸ πλῆθος εἰργασται, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι, μήτε τἀληθῇ βουλόμενον εἰπεῖν ἅπαντα δύνασθαι, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τὸν κατήγορον ἀπειπεῖν ἢ τὸν χρόνον ἐπιλιπεῖν. τούναντίον δέ **μοι** δοκοῦμεν πείσεσθαι ἢ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ. πρότερον μὲν γὰρ ἔδει τὴν ἔχθραν τοὺς κατηγοροῦντας ἐπιδείξαι, ἥτις εἴη πρὸς τοὺς φεύγοντας· νυνὶ δὲ παρὰ τῶν φευγόντων χρὴ **πυνθάνεσθαι** ἥτις ἦν αὐτοῖς πρὸς τὴν πόλιν ἔχθρα, ἀνθ' ὅτου τοιαῦτα ἐτόλμησαν εἰς αὐτὴν ἐξαμαρτάνειν. οὐ μέντοι ὥς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καὶ συμφορὰς τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ἀλλ' ὥς ἅπασι **πολλῆς** ἀφθονίας οὔσης ὑπὲρ τῶν ιδίων ἢ ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐμαυτοῦ πώποτε οὔτε ἀλλότρια πράγματα πράξας νῦν ἠνάγκασμαι ὑπὸ τῶν γεγενημένων τούτου κατηγορεῖν, ὥστε πολλάκις εἰς πολλὴν ἀθυμίαν κατέστην, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀναξίως καὶ ἀδυνάτως ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσομαι. ὅμως δὲ πειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὥς ἂν δύνωμαι δι' ἐλαχίστων διδάξαι.

Λεξιλόγιο

- **ἄπορον ἐστι**=εἶναι δύσκολο
- **φεύγων**=κατηγορούμενος
- **πυνθάνομαι**=πληροφοροῦμαι

II. Παρατηρήσεις

Γ1.«Οὐκ ἄρξασθαί μοι δοκεῖ ἄπορον ... ἐξαμαρτάνειν». Να μεταφραστεί το παραπάνω απόσπασμα.

Μονάδες 20

Γ2. Ποια δυσκολία αντιμετωπίζει ο ρήτορας και που την αποδίδει;(ἐγὼ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες δικασταί, οὐτ' ἐμαυτοῦ....καὶ ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσομαι)

Μονάδες 10

Γ3. Να τοποθετηθούν οι κατάλληλοι τύποι:

ἄνδρες δικασταί: γενική ενικού

τὸ μέγεθος: δοτική πληθυντικού

πολλῆς ἀφθονίας: στο συγκριτικό βαθμό στη γενική πληθυντικού

ἐμαυτοῦ: στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού

ἀναξίως: στο συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό

εἴργασται: στην υποτακτική και προστακτική στο ίδιο πρόσωπο ,αριθμό ,χρόνο και φωνή.

εἰπεῖν: στο β ενικό της υποτακτικής και προστακτικής.

δοκοῦμεν: στο γ πληθυντικό της ευκτικής και το απαρέμφατο στον ίδιο χρόνο και φωνή.

Μονάδες 10

Γ4 α. τῆς κατηγορίας, τοσαῦτα, μοι, πυνθάνεσθαι, πολλῆς. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου και να δηλώσετε τη λέξη που προσδιορίζουν.

Μονάδες 5

Γ4β. Να τοποθετηθεί η ακόλουθη περίοδος στον πλάγιο λόγο με όλους τους δυνατούς τρόπους:

ὅμως δὲ πειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὡς ἂν δύνωμαι δι' ἐλαχίστων διδάξαι.
Ὁ ρήτωρ ἔλεξε..

Μονάδες 5

Καλή επιτυχία!!!